

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNASŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 " — "
Na štvrt roka — — 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

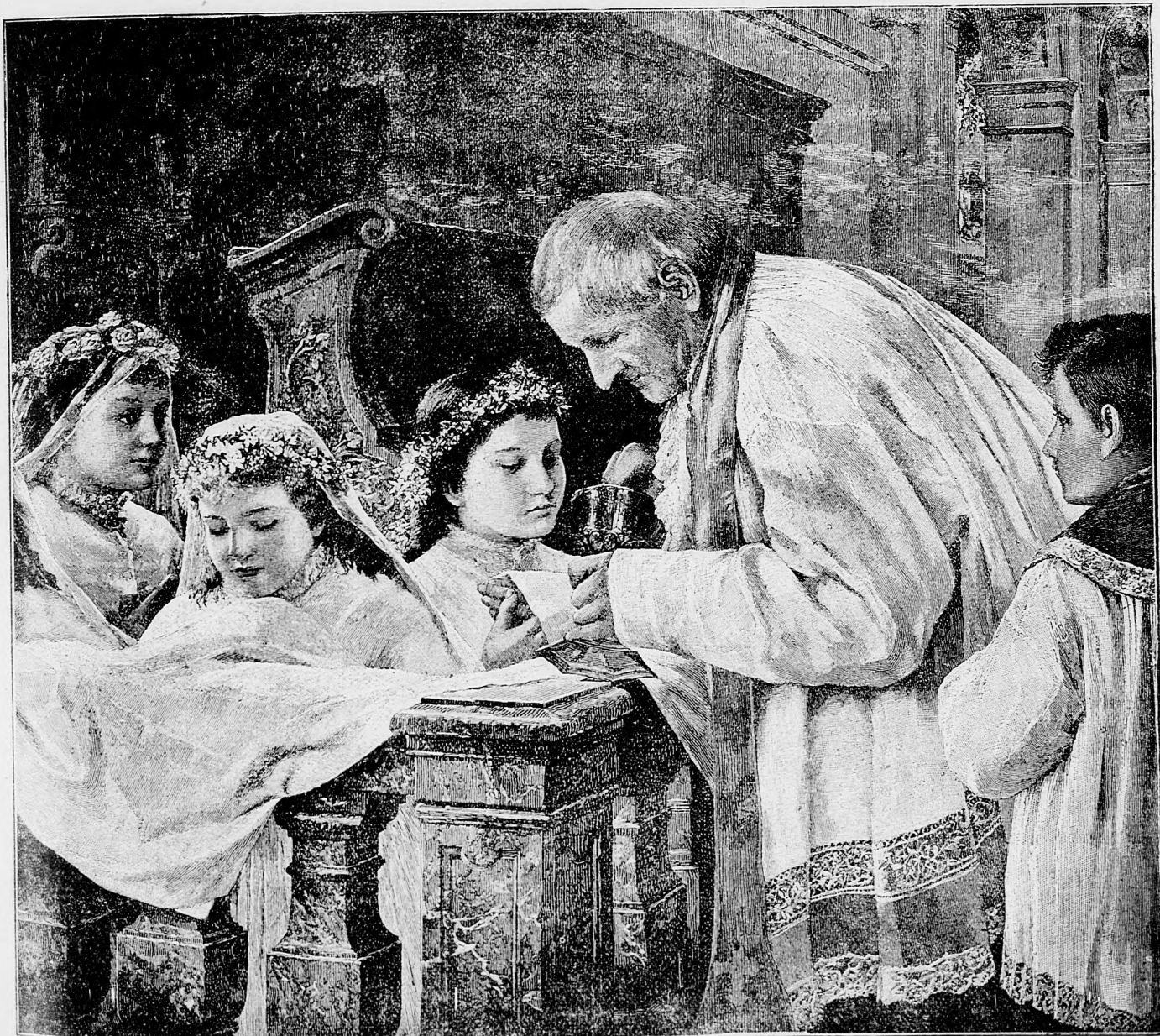
Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Proti utrhačstvu.

Asi od dvoch rokov jednotlivé časopisy ustavične napádajú česť a dobré meno katolíckeho

duhovenstva. Nešetria pri tom ani najvyšších hodnostárov cirkevných, totižto biskupov. V napadoch týchto vynikaly posiaľ len časopisy a noviny socialdemokratické. Od istého času pre-

Prvé sväté prijímanie.

vyšujú ich v nápadoch katolíckeho duchovenstva a biskupov aj iné noviny slovenského jazyka, ktoré sa verejne a doprosta nepriznávajú ku socialdemokracii. Veď v jedných takýchto novinách pred sviatkami doslovne stálo, že väčšia čiastka našich biskupov sú ako «kopovy». Toto je skutočne už viacej ako zlorečenie, nad ktorým sa každý veriaci katolík pohoršiť musí.

Zvláštnym predmetom ošklivých nápadov ale zo stránky istých časopisov, je jeho excellencia osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy. Od toho času takmer ako zaujal svoju biskupskú stolicu napádajú jeho česť a dobré meno, znevažujú a zneuctujú ho bez konca-kraja. Robia to ako tí najosvedčenejší neznabohovia, ako keby v tom istú úľubu nachodili, že cirkev a jej sluhov čím drzejšie môžu napádať. Nazdávajú sa, že to vzbudí senzáciu, o ktorej tu i tam rozprávajú a mudrujú. Cieľ týchto nápadov je aj ten, aby napadnutého pred veriacimi zošklivili, ľud od neho odcudzili a keby akokoľvek osožne účinkoval, v hodnosti a postavení jeho nemožným ho učinili. Keď sa potom dokáže bezzákladnosť nápadov a nespravodlivosť tvrdenia, keď osočovateľov, utrhačov na cti odsúdi súd do väzenia, toto vezme zaslepená verejná mienka chladnokrvne v znamosť, ba stáva sa, že to ani neoznámia tie časopisy, čo v sháňaní sa za senzáciami bezzákladné, od koreňa nespravodlivé utrhačstvá a sprosté vymysleniny roztrusovaly. Každý nahliadne, že takéto časopisy nezoslachťujú mravy, lež ich kazia.

Proti nápadom, akým vystavený bol jeho excellencia osvietený pán biskup spišský, ohradzovaly sme sa pri každej príležitosti s úplným dôrazom. Činili sme to vo vernom plnení našej povinnosti. Bo katolícky časopis nesmie mlčať, keď sa jedná o česť a dobré meno najmä cirkevného hodnostára. Jednotlivé mestá a právomocnosti, ako tiež spoločenské kruhy na území biskupstva spišského, precitly tiež konečne a na veľkých verejných shromaždeniach zdvíhajú protesty proti opovážlivým nápadom, ktorými česť cirkevného hodnostára nohami šliapať chcjú ľudia, čo ho neznajú a ktorých v jejich hnušnom počínaní len zášť, nenávisť, pomstychtivosť a duch nekresťanský vedie. Veriaci biskupstva spišského, v prvom rade duchovní, občania tiež najširších kruhov bez rozdielu náboženstva, ne-

mohli, ba nesmeli ďalej ľahostajne hľadať na to potupné hanenie a utrhačstvo, nemohli to ďalej trpeť, aby arcipastier biskupstva spišského a im vzáctny spoluobčan, najnesvedomitejším spôsobom postavený bol jednotajne na pranier.

Aby na jeho cti potupenému a verejne znevažovanému arcipastierovi zadosťučinenie zadovážili, občania podhradskí na deň 16. februára svolali veľké shromaždenie v tamojšom kassíne. Na tomto shromaždení prítomní boli poprední mužovia aj iných vierovyznaní a vyslovili jednohlasne: «uistenie jeho excellencie o jejich oddanosti a nezmeniteľnej hlbokoj úcte». Na uzavretie shromaždenia odpovedal jeho excellencia osvietený pán biskup nasledujúcim prísomom:

«Písmo ct. obecnstva, milých mojich veriacich a spoluobčanov z príležitosti shromaždenia dňa 16. februára vydržiavaného, na mňa poslané a v ňom vyjadrená dôvera a oddanosť hlboký dojem učinily na mňa a nútia ma ku vnútornej vďake.

Táto vznešenosť šľachetného smýšľania a súcitu, ktorá oproti opovážlivostiam zlosti takmer patentom sa chvastajúcej, verejné svedoctvo vydáva za vec dobrú a spravodlivú: je už sama v sebe srdce pozdvihujúcim a radostným objavom. S úctou a úprimne cítim a uznávam náramnú cenu tohoto objavu a nakoľko osvedčenie toto mojej osoby sa týka — pri celej skrovnosti mojej — povinný som zato vysloviť moje verejné vďaky.

Nie zadosťučinenie chcete mi dať za tie nápadky, ktorým vystavený som z rozličných strán, bo ačpráve vážnosť a cit vašej pravdomluvnosti a dobroprajnosti, podlosť týchto nápadov vysoko prevyšuje a vynahrádza, vášmu kroku navzdor tomu nedávam meno zadosťučinenia. Veď opravde tí by mi mali dať zadosťučinenie, čo práva ku tomu sami seba sa pozbavili. I keby sa aj v tých obvinách a podlých vymysleninách nachádzala čo len tá najmenšia pravda: verte mi, farcha jejich udusila by vo mne všetku významnosť akéhokolvek zadosťučinenia i keď by ono od tých mne najvzáctnejších ľudí pochádzalo i natoľko by ma utlačila, že by som nemohol pred verejnosť s otvoreným čelom sa postaviť, ako teraz v neporušenom pokoji môjho svedomia pred ňou stáť môžem a stojím.

Toto čisté sebaopovedomie oprávňuje ma ku

tej dôvere, že vo vašom pri mne vydržiavani naleznete uspokojúcu odplatu, aká z každého dobrého skutku vyviera.

Na ceste mojich povinností chcem s pomocou Božou i naďalej neohrozene a nezkatne kráčať. V mojich snahách neopustí ma tá nádej, že v mravnom svete posledné slovo nemajú bezbožní a že ktorí nás ako nepriateľov spatujú teraz, keď bojujeme proti nepriateľom vlasti — v ktorom ohľade aj omyl drží sa za hriech — časom uznajú, že sme my v našej, s najlepším úmyslom podujatej práci, jejich dobrodincovia a priatelia, ktorí city vlastenecké za nerozlučiteľné držíme so súcitom bratstva.

Vaša mňa v tomto podporujúca dôvera slúži mi ku potešeniu a posilneniu, o túto i naďalej vás prosiac, keď moje najvrúcejšie vďaky ešte raz vám vzdávam s výrazom vlasteneckého pozdravenia trvám

Dr. Alexander Párvy, biskup spišský».

Najnovšie vydržiavané boly ešte shromaždenia v *Kežmarku* a v *Iglove*, v ktorých veriaci z jednej strany jednohlasne a odhodlane pohoršenie vyslovili nad nápadami, aké proti počestnosti a čistému rázu osvieteného pána biskupa páchalý a páchajú isté noviny, z druhej strany ale s výrazom detinskej oddanosti, vysokovážnosti a lásky uistili ho, že v zápasoch proti podobným zlomyseľným nápadom vždy u jeho boku vytrvajú, ako verní bojovníci.

Nepriatelia jeho excellencie osvieteného pána biskupa horia pomstou a zášťou proti nemu, stavali mu rozličné úklady zo ziskuchtivosti, chcú mu škodiť. Čo ale docielili? Splnilo sa na nich to staré príslovie: «Kto inému jamu kope, sám do nej padá», to jest kto na záhube iného pracuje, sám sebe škodí. Hriesne ich zámetry prekazené sú. *Nevinnosť jeho excellencie vyšla na javo.*

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Horliví katolíci zase na viacej miestach utvorili Jednotu dňa 12. apríla. Nepriatelia katolíkov boja sa tohoto všeobecného pohybu, aký sa utvorením Jednoty po všetkých stranách krajiny

odbavuje. Kde-tu upovažujú sa aj prekážky robiť v utvorovaní. Ba nachodia sa aj takí, čo sa ako udajní katolíci nehaňbia na Katolícku Jednotu v novinách brízgať a ľud nahovárať, aby sa ku nej neprihlasoval. Veriaci a horliví katolíci neboja sa ale ničoho a vstúpením do Jednoty verejne a zmužile vyznávajú svoju vieru. Brízganie na Jednotu Katolíckeho Ľudu len slabých a zaslepených môže pomýliť.

Najnovšie utvorily Jednotu Katolíckeho Ľudu nasledujúce obce:

Koós (stolica Nyitra). Vo veľkom shromaždení dňa 12. apríla vydržiavanom vysvetlil ciele Jednoty herlivý farár Franc Kluch, rečnili potom krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Koloman Brestyenzsky a kaplán August Gramantik. Pod hlbokým dojmom týchto rečí utvorená bola Jednota jednohlasne a dalo sa do nej zapísať 96 členov. Za miestneho správcu vyvolený je farár Franc Kluch a za vodcov skupenín organista učiteľ Štefan Huszarik, Ján Pis, Ondrej Pernis a Štefan Leitmann.

Szebedrázs (stolica Nyitra). Veľké a veľmi podarené utvorené shromaždenie bolo dňa 12. apríla aj v tejto obci. Krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany pán Koloman Brestyenzsky prišiel ku shromaždeniu aj s pánom kaplánom Augustinom Gramantikom. Pán farár Matej Grigely privítal krásnou rečou pána vyslanca kresťanskej ľudovej strany a prial božské požehnanie na jeho práce. Držali potom úvažné reči pán ablegát Brestyenzsky, pán Gramantik a pán farár, po čom jednohlasne utvorená bola Jednota a dalo sa do nej zapísať zo Szebedrázs 85 a z Cigla podobne 85 členov. Za miestneho správcu vyvolený je pán farár Matej Grigely, vodcovia skupenín sú: pán organista Longauer, Jozef Frantz, Štefan Gralusz, Valent Mikus, Jozef Pis, Jozef Kulich, z Cigle je vyvolený pán učiteľ Koller. rychtár Mikus a Lukáč Mikus.

Brezany (stolica Nyitra). Ku utvorenému shromaždeniu dostavili sa dňa 12. apríla popoludní z Prievidze do Brezan nasledujúci páni: krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Koloman Brestyenzsky, August Gramantik, Jozef Vesztyeniczky a Alexander Kalina. Utvorené shromaždenie zahájil krásnou rečou miestny pán farár. Rečnili potom pán ablegát Brestyenzsky a pán kaplán August Gramantik a to tu všetkým prítomným tak ku srdcu, že sa veľa ľudí plaču nemohlo zdržať. Za členov dalo sa hneď 220 veriacich zapísať. Za miestneho správcu vyvolený je pán farár Ignác Lukács. Za vodcov skupenín sú vyvolení: v Brezoch rychtár Grngyel, Klimmel starší rychtár a Michal Csáki; v Nedei rychtár Pracsko, Ján Mokry, Ján Flimmel, Tomáš Volár a Tomáš Sztanlo; v Pellusi Georg Grón a Štefan Grón; v Prazsenicah Ján Rendek rychtár, Ignác Kmety a Georg Sovesik.

Muraköz. V záujme Jednoty Katolíckeho Ľudu ka-

ždú nedelu vydržiavajú shromaždenia na území Muraközu. Dňa 12. apríla boli tam zase shromaždenia v obciach: Oporovec, Hanušovec, Čukovec a Muraszentmára. Jednotu utvorili vo všetkých štyroch obciach.

Barth (stolica Esztergom). Dekan-farár Ernest Zlatnyanszky zahájil ľudové shromaždenie dňa 12. apríla. Jozef Haller vysvetľoval Jednotu, ktorú potom jednohlasne utvorili.

Ölbő (stolica Vas). Jednotu utvorili ešte dňa 29. marca a vstúpilo vtedy do nej 53 členov.

Mosonkiliti (stolica Moson). Utvorené shromaždenie v prítomnosti vyše 1000 veriacich. Do Jednoty vstúpilo vyše sto členov.

Pöstyén (stolica Nyitra). Jednota Katolíckeho Ľudu utvorená je tu vo veľmi veľkých rozmeroch. Za miestneho správcu vyvolený je veľazaslúžený farár Jozef Praznovszky, námesníci sú: dr. Jozef Visnyovszky, okresný lekár stoličný a organista-učiteľ Gejza Smeringa. Členov je vyše 700 v 53 skupeniniach. Vo filiálke Nagy Örvistye je tiež vyše 100 členov.

Selmecz-Istvánháza. Do utvorenej Jednoty vstúpilo posiaľ 120 členov. Miestny správca je farár Franc Havathy.

Ďalšie utvorené shromaždenia Jednoty Katolíckeho Ľudu vydržiavané boli ešte dňa 12. apríla v nasledujúcich obciach: **Szőkefalva** (stolica Kisküküllő), **Pórszombat** (stolica Zala), **Hontszentantal** (stolica Hont), **Tokod** (stolica Esztergom), **Markaz** (stolica Heves).

Tallós (stolica Pozsony). Do utvorenej Jednoty sa dalo zapísať 79 členov. Miestny správca je dekan-farár Ignác Holéczy, za vodcov skupenín vyvolení sú: Ján Dobossy, Michal Gombay, Georg Gál a Ján Gödölle.

Zenta. Utvorená Jednota šíri sa vo všetkých triedach obyvateľstva. Čo viac, už aj viacej osvedčených socialdemokratov opustilo Jakubov a vstúpili do Katolíckej Jednoty.

Cez veľkonočné sviatky nevydržiavaly sa utvorené shromaždenia. Bude ich ale tým viacej teraz po sviatkoch. Nech aj každá obec, kde Jednota ešte nenie utvorená, použije tento čas ku vzkrieseniu ospalých katolíkov.

Máme-li podpísať zmenku?

Čo je vlastne zmenka (veksel)? Listok, dlžobný list, lebo všetci tí, ktorí na zmenku svoje meno podpíšu, od tej minúty sami seba za dlžníkov uznávajú.

Nuž ale, ako môže byť dlžníkom ten, ktorý nepožičal peniaze, ba z nich ani haliera nevidel a na svoju potrebu nepoužil?

To je všetko pravda, ale kto raz svoje meno na zmenku podpísal, s tým sa priznal, že je

dlžníkom. Že aké následky má podpísanie zmenky, dokáže nám to nasledujúca udalosť:

Jano Fazula dlžný je Štefanovi Mrvencovi tisíc korún, peňazí ale nemá, aby dlh svoj vyrovnal. Fazulovi zas Michal Krahulec dlhuje tisíc korún. Fazula teda kúpi zmenku a napíše na nej Krahulcovi, aby nie jemu vyplatil tých tisíc korún, lež na jeho rozkaz Štefanovi Mrvencovi, 20. februára roku 1908. Zmenku podpíše tak, ako obyčajný list. Krahulec obdrží zmenku a prijme ju, s čím uzná, že vskutku je dlžný tisíc korún, aj on podpíše svoje meno na zmenku. Ponevác Fazula vystavil a vypustil zmenku ku Krahulcovi, preto Fazula je vzdávateľ, Krahulec ale prijímateľ. Teraz už Michal Krahulec pošle zmenku Štefanovi Mrvencovi, lebo tak naložil Jano Fazula, ktorému on dlhuje. Mrvenec dostane zmenku, ponevác ale aj on dlhuje Ferkovi Rajčiak tisíc korún, chytí zmenku a na opačnú stranu podpíše svoje meno a oddá to miesto hotových peňazí Ferkovi Rajčiakovi. Štefan Mrvenec, ponevác obrátil zmenku a tak podpísal si na ňu svoje meno, prevodcom sa nazýva. Rajčiak pozre, že kto je vydávateľ, kto prijímateľ a kto prevodca a schová zmenku, lebo všetci traja sú ľudia istí, statoční a zámožní. Nuž ale aj jeho zastihlo to nešťastie, že je Palkovi Lúčka tisíc korún dlžný, a ponevác dlh svoj s touto zmenkou chce vyrovnáť, aj on podpíše svoje meno pod meno Štefana Mrvenec, s tým aj on zostane prevodcom a takto oddá zmenku Palkovi Lúčka. Tento obdržiac zmenku, prečíta tie mená, ktorých majitelia s vlastnoručným podpisom uznávajú, že sú dlžníci, že zaväzujú sa zaplatiť tie peniaze, na ktoré je zmenka vystavená. Takto som dokázal moje tvrdenie, že jaknáhle volakto zmenku podpíše, s tým vydá zo seba svedectvo, že je dlžný tú summu, ktorá je na zmenke napísaná.

Sú aj také zmenky, ktoré 15—20 prevodcov podpíše, ale z týchto len jeden videl a dostal tie peniaze, na ktoré je zmenka vystavená. Len jeden, t. j. prijímateľ. A preto, bárskoľkí sú na zmenky podpísaní, tento jeden musí platiť hotovými peniazmi, keď termín zmenky vyprší. Aj náš Palko Lúčka odložil zmenku a čaká deň 20. februára 1908., keď zmenka prepadne, ale nie len deň čaká, lež aj Michala Krahulca. Jestli tento 20. februára navštívi Lúčku a zaplatí tisíc

korún, tak je všetko v poriadku. Dostane zpiatky zmenku, lebo ju do poriadku priviedol a zaplatil tisíc korún, s ktorými Jánovi Fazulovi dlhoval. Povedzme ale, že Krahulec umre, alebo nevie platiť na termín. Vtedy Palko Lúčka, čo tú zmenku prijal, nenaľaká sa. Jestli do 12. hodiny (do poludnia) dňa 20. februára nedostane peniaze, ide so zmenkou k súdu, alebo ku kráľovskému notárovi a zadá protest proti zmenke. Vtedy súd vezme do ruky vec. Lúčka zapravotí zmenku. V tejto pravote ani jednu stránku nebudú citovať, lež súd naloží, že aby tie peniaze behom troch dní zaplatili. Ak by patriční platíť nevedeli, príjde exekútor a zhabe, čo najde.

Koho že ale osloví súd ponajprv z tých, ktorí sú na zmenke podpísaní? Aj to poviem.

Jak prijímateľ zmenky zaplatí na termín, tak je všetko v poriadku, jestli ale neplatil, tak nech do poludnia 20. februára zaplatí volaktorý z tých, ktorí zmenku podpísali, lebo tak bude mať v ruke zbraň, s ktorou strieľať môže.

Najposlednejší prevodca, t. j. ktorého meno na poslednom mieste opačného boku zmenky je podpísané, pravotíť môže všetkých nad jeho menom podpísaných prevodcov; pravotíť môže prijímateľa, taktiež aj vydávateľa, slovom ktorého len chce. Môže si preberať v nich. Tak aj každý prevodca pravotíť môže pred nim stojáceho prevodcu, vydávateľa a prijímateľa. Vydávateľ zmenky ale len prijímateľa môže pravotíť, ktorý i tak nevie platiť.

Jestli pravota behom šesť mesiacov zadaná nebude, tak vydavateľ a všetci prevodcovia môžu vyskočiť, alebo piť oldomáš, lebo prestala ich zaviazanosť v oči zmenke. Ale chudáka prijímateľa behom troch rokov môžu pravotíť a to ešte aj vtedy, keď nezadali protest oproti nezaplatenej zmenke. Nastane potom z dobrého priateľstva hnev a nepriateľstvo, behanie za fiškálom a k súdu.

Preto napomínam krajanov mojich, aby si dobre pozreli toho človeka, ktorému zmenku podpíšu. Mnohí sa prisahali, že nikdy nepodpíšu, a hľa, prišiel kmotor, švagor, sused, dobrý priateľ a pri poháriku obmäkčil srdce a podpísali zmenku tak krásne, ako keby inšie v celom živote neboli robili.

Po tomto tážete sa: Či nikdy nemáme pomôcť v súde nachodiacemu sa bližnému?

Áno, pomôžeme mu. Je to našou kresťanskou povinnosťou, len že ak je možno, nepomáhajme mu zmenkou. Pred týmto majme vždy strach, lebo to môže byť našou záhubou. Dlžobný list, obligácia sú nevinní baránkovia proti zmenkám. To je tyger, ktorý ťa dodriape, jestli ho nenasýtiš. Zmenku len vtedy podpíš, keď máš po ruke tie peniaze, na ktoré je tá zmenka vystavená, lebo jestli ich dlžník nevyplatí, ver mi, že o 24 hodín, keď zide čas zmenky, u teba bude eksekútor a má právo všetko ti zpredať. Ale nielen nekaviruj nikomu s podpísaním zmenky, ale ani nekupuj nič na zmenku. Keď príde ku tebe agent a nahovára ťa, aby si kúpil stroj, obrazy, knihy, hodinky a podobné veci na ráty, čo by sa ti ako páčil ten tovar a podmienky kúpy, nedaj sa chytiť. Keď nemáš hotových peňazí, nekupuj. Agentu ale, čo by ťa ako nahováral ku tomu, vyhoď von, ale prv, než by sa s tebou do jednania pustil. Mnohých kresťanov ožobráčili takýto židovskí agenti. Líška sa ti, hovorí tak, ako čo by bol samá statočnosť. Cez celý čas nespomína zmenku, len keď ste sa zjednali, vtedy vytiahne agent z vnútorného vaku zmenku. Beda ti, ak si ju podpísal. Už vtedy máš na hrdle ostrý nôž, lebo ak neplatíš na termín, príde eksekútor a ten nezná milosrdenstva. Toto nepohne ani tvoj, ani detský plač. Aj kontrakt si dobre prečítaj prv, než by si ho podpísal a potom nechaj ho u seba, lebo aj s tým klamú. Priateľu, keby si ty na kope videl tie peniaze, ktoré káventi (ktorí zmenky podpísali) za druhých zaplatili, keby si videl pohromade tých chudákov, ktorí skrze zmenky na vnivoč vyšli, ver mi, aj zaprisahať sa môžem, nikdy, ale nikdy a nikomu, čo by ťa ten najlepší priateľ prosil, zmenku by si nepodpísal. Ani nepodpíš, lebo pri zmenke eksekútor stojí so slovami: «Kávent plať!»

POLITICKÉ CHÝRY.

10.000 ruských židov v Budapešti.

Jedny hlavnejšie židovské noviny hlavného mesta uverejnili vo veľkonočnú nedeľu tú prekvapujúcu zpravu, že sa v Budapešti od tých

čias, čo v Rusku nepokoje trvajú, 10.000 ruských dostahovalcov nachodí. To pravda peknekrásne zamlčia tie židovské noviny, že tí ruskí dostahovalci sú od koreňa ruskí židia, ktorých z Ruska alebo vyhнали, alebo ktorí pre rozličné chyby telesnej krásy prinútení boli sami z tadiaľ vyvandrovať. A kde že by inakam išli ako do Uhorska, do tohoto Kánanu, do tejto zaslúbenej zeme terajších časov.

O týchto nie veľmi milých hosťoch vie už ale aj patričná vrchnosť a nadovšetko minister vnútra, gróf Július Andrássy, ktorý vydal teraz nariadenie, že zákon dostahovania z roku 1903. previesť sa má od 1. mája s najväčšou prisnosťou, naložil spolu aj policii, aby túto záležitosť bezodkladne vyšetrovala.

Pri vyšetrovaní ustálila už policaj, že tu v Budapešti je nateraz skutočne 10.000 ruských dovandrovaných. Aj to je zistené, že títo dovandrovaní s veľmi malými výnimkami sú sami ruskí židia. Kto ostatne do hlavného mesta príde, aj bez stopovania policajtov presvedčiť sa môže na vlastné oči, že sa tu ruskí židia len tak hemžia ako mravce po istých uliciach. Za každým krokom možno tu stretnúť žida v dlhom kaftane s pajesami za uchem. Žijú vraj z almužny, druhí zase chodia po domoch a predávajú rozličný tovar. Že sú miláčkovia socialdemokratov, to sa samosebou rozumie. Ako sa ale taký ruský žid podperí, umyje a oholí sa a je z neho zaraz pán veľkomožný.

Veľkonočné sviatky socialdemokratov.

Červení socialdemokrati zariadili sebe na veľkonočné sviatky krajinský kongress. Hlavným predmetom pojednávania bolo usnesenie sa na všeobecnom štrajku, skrze čo zamýšľajú terrorizovať zákonodarstvo, vládu a aj pokojné obyvateľstvo krajiny a vynútiť čoskoršie prevedenie všeobecného volebného práva. Kongress zahájil socialdemokratický žid Alexander *Garbai*. Pojednávania ako to bolo k očakávaniu, boli dosť hlučné, bo nadovšetko dôverníci vidieckych organizácií vyrukovali s veľa sťažnosťami proti centrálnej správe. Zastupiteľov vidieckych organizácií bolo vôbec o mnoho menej na kongresse prítomných, ako po iné roky. Je to zrejším znakom toho, že sa vidieckemu robotníctvu konečne oči otvárajú.

Pred pojednávaním predmetov denného poriadku ujal sa slova známy socialdemokratický vodea Koloman *Jócsák* a predniesol ako hroznú sťažnosť nariadenie ministra vnútra, aby zákon o dostahovaní sa z cudzozemska od roku 1903. s prvým májom čo najprisnejšie bol

prevedený. Kongress na to uzavrel, že proti tomuto nariadeniu ministerskému a proti potažnému pokračovaniu policie čo najodhodlanejšie protestuje a prenasledovaných emigrantov všemožným spôsobom sa zaujme. Tí emigranti, rozumie sa, sú ruskí židia, ináč by socialdemokratom ani na myseľ neprišlo za nich sa ohlásiť. Povedal ostatne Koloman *Jócsák* ešte aj to v jeho reči, že je na čase, aby jejich stránka robotnícky ľud búrila v záujme volebného práva. Socialdemokratický žid a hlavný tajomník Ludvik Horovitz prečítal telegramy, ktoré niektoré vidiecke organizácie poslaly kongressu. Rečnilo konečne viacej židovských rečníkov, vynesené boli všeliaké uzavretia, ktoré sa nikdy do života nevedú a s tým zakončil sa chýrny kongres krajinských socialdemokratov.

Ludové shromaždenia kresťanskej ľudovej strany.

V nedeľu, [3. mája vydržiava kresťanská ľudová strana ľudové shromaždenia v obci Pereslény (stol. Nitrianska). Programm tohoto ľudového shromaždenia je nasledujúci: Georg Szmrecsányi, vyslanec kresťanskej ľudovej strany, zaháji rečou ľudové shromaždenie. Alojz Fiebig, farár zo Szerdahelyu, reční o účinkovaní kresťanskej ľudovej strany. Jozef Babcsan, hospodár zo Szolcsány, uvažovať bude budúcnosť kresťanskej ľudovej strany. Koloman Brestyenzsky, vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu prievidského, zakľúči rečou ľudové shromaždenie. Toto bude prvé tohoročné ľudové shromaždenie v okrese veľko-topolčianskom. Sluší sa aj, aby sa shromaždili na ňom neohrození a verní kresťania celého údolia nitrianskeho.

K povšimnutiu.

Béla Rakovszky vyslanec kresťanskej ľudovej strany Jednotu Katolíckeho ľudu utvoriť shromaždenia od 20—24 apríla zamýšľal vydržiavať v nasledujúcich obciach: Nyitradivék, Nyitrarudnó, Kosztolna, Chynorán, Nagybélic, Szkaacsán, F.-Vesztenicz, Szucsány, Nyitra-Novák, Nagylehota a Kes-Podhrygy. Ponevác ale krajinský pán vyslanec už od dlhšieho času chorľavie utvorenie katolíckej Jednoty v týchto obciach odkladá sa na pozdejší čas. Zarovnak odložené sú na 28. a 29. apríla určené utvoriť shromaždenia v obciach: Brogyan, Széplak, Nedanóc, Bossány, F.-Ujfalu, Kolos-Szolcsány, Kovárc, Appony. Čas, kedy sa teraz odročené utvoriť shromaždenia vydržiavať budú, krajinský vyslanec Béla Rakovszky na vedomie dá velebným duchovným patričných obcí.

Prísaha tajných radcov.

Štátni sekretári Szterényi a Popovics tento týždeň boli vo Viedni na audiencii, pričom do rúk jeho veličenstva složili prisahu ako novovymenovaní skutoční tajní radcovia. Z tejto príležitosti zdržoval sa vo Viedni aj ministerpredseda Wekerle.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

BESEDNICA.

Nevďačnosť.

(Dokončenie.)

Starká toto všetko nepočula, lež brala, chmátala všetko, čo jej bolo potrebné na cestu. Do jednej polovičky vreca tisla sviatočné šaty. do druhej polovičky chlieb, syr, slaninu. A naostatok aj jedon hrnček lekváru.

— Toto tak ľúbil ten môj synáček, — hovorila matka.

Starý pán učiteľ chcel čosi povedať, ale nepovedal nič. Slza žiarila mu v oku. Na miesto neho riekol starý Bánovský:

— To síce môžeš odniesť. Ale kto ti to bude jest?

— Kto? Nuž môj syn!

A s tým sa pobrala na stanicu. Starena už aj tam na železnici sedí. Bojazlivo utiahne sa do kúta a úctyplne stane hore, keď dnu vstúpi konduktor a pýta cestovnú kartu. Potom zase si sadne a ponevác má plné oči slz, spolucestovatelia sa jej pýtajú, že kde ide.

— Do Prešporuku, ku môjmu synovi, — odpovedá starena.

— A čo je tam váš syn?

— Veľký pán pri sédrii.

Keď starenka povedala, ako sa jej syn volá, medzi cestovateľmi hneď sa našiel jeden človek v čiernom kabáte, ktorý poznal toto meno, hovoriac:

— Veru je to veľký pán. Osvietený pán. A toto je naozaj váš syn?

Na túto otázku starenka ostala celá zarazená, pýtajúca sa:

— Či že by bol teda?

— No, opravdu pekná vec. Môžete byť pyšná a blažená.

Celou cestou vyprávajú o osvietenom pánovi. V tom vstúpil do toho vozňa aj iný človek v čiernom kabáte odený, ktorý práve cestoval ku osvietenému pánovi Bánovskému.

— Hej, milá tetka, ctená pani, — prehovoril nový cestovateľ, — či by ste mi mohla veľmi pomôcť s jedným dobrým slovom! Však ver, prehovoríte jedno dobré slovo?

— Jako by nie! Aj viacej, len aby som ho už mohla čím skorej vidieť, objasť, vybozkávať to moje drahé srdce!

Ale v Prešporuku na stanici trochu ochladla nádej úbohého človeka, ponevác vysvitlo, že by Bánovská išla ďalej, ale nevedela kde. Všetko vedela o svojom synovi: to, že naozaj odpadol od jej srdca, ona ho nadávala,

vychovávala, oplakávala; mnoho razy slyšala, že sa stal z neho osvietený pán, aj jeho podobizeň videla v novinách, ale to jedno nevedela kde býva. Jako je to dobre, že je na takej veľkej železničnej stanici toľko mužských v červených čiapkach. Aj šestoria odrazu obstali rozmýšľajúcu, blúdive chodiacu starenu. Tu naraz jedon zo šiestich mužských prílepi sa ku nej a zavedie ju pred bránu sédrie, tam stál jedon vyšnorený pekný panský človek.

— Môjho syna hľadám, prosím, — hovorí starena.

A tu úbohá starena na novo slyší pochybujúcu otázku:

— Osvieteného pána Bánovského a vašeho syna, blahorodá pani?

Dozvedala sa na byt svojho syna. Keď už vedela, kde býva, pobrala sa k nemu rýchlym krokom. Príduc na určené miesto, celá prekvapená povie:

— Bože môj, v jakaj palote býva osvietený pán! A to by bola jeho?!

U prostred silného klopania srdca ide hore po schodoch a hneď na prvom poschodi zacengá na jednych dveroch, na ktorých pribitá bola jedna pozlátistá tabuľka s nápisom: «Bánovský Jurko Bánovský, sedriálny predseda».

— Toto je on, — povie starena, — naozaj sme Bánovskovci.

Sluha na predizbe otvoril dvere a s tým privítal a už aj zatvoril chcel dvere pred statočnou ženou:

— Nič nekúpime.

— Ja nič nepredávam, prosím. Lež prišla som ku osvietenému pánovi, môjmu synovi. Či je veľmi chorý? Či je už ľapsie?

A tu už po tretí raz počuje pochybujúcu otázku:

— Osvietený pán je váš syn?

— Ten, ten, nuž teda či že by bol?!

— Čakajte za chvíľu, — povie sluha.

A jako ide ku izbe osvieteného pána, zvrtnie sa a ešte raz premerá očima úbohú starenu.

— Bože môj, Bože môj! — vzdychala starena. — Sviatočné šaty som si ani neobliekla... ale kde že som ich aj mala vziať.

Sluha pride nazpät, starenu ponúka na predok, ktorá má teraz žiaľom preplnené srdce a ktorá teraz nevidí nič. Nevidí na sluhovej tvári ani ten posmešný úsmev, ktorý keď by videla a vidiac porozumela, tu v otvorených dveroch by jej puklo srdce. Ona včul vidí len svojho syna, ktorý leží v posteli bledý, s vychudnutou tvárou, vpadnutými očima. Pri ňom sedí jedon pán. Zložiac ruky, pozdvihne ich do hora, tak tacká sa ku posteli, tam klesne. nakloní sa nad nemocného a začne bozkávať tú len ešte pred chvíľou bledú, teraz ale rýchle rozpálenú tvár.

— Syn môj, sladký dobrý môj syn! Chorý si! Kde to bolí? Čo ňa bolí? Oh, ale si sa zostarel.

Sediaci pán vstane hore od postele, hovoriac:

— Neplačte, pani. Váš milý syn, pán osvietený bude čoskoro ľapsie.

Potom porúča, predpisuje čosi a nechá samotných : matku a jej syna.

Syn stonajúc, pýta sa :

— Načo ste prišli, matka ?

— Nuž jako že bych nebola prišla ? Kto že fa má opatrovať, jak nie tvoja matka ?

— Mám ja tu takú opatrovníčku, ktorá je k tomu učená. Vy aj tak nerozumiete tomu.

— Bože môj, čo táraš, sladký môj syn ! Nuž a v detinskom veku kto fa opatroval, keď si bol tak ťažko nemocný. Či sa pamätáš ?

Sluha oznámil dvoch pánov, pýtajúc sa :

— Môžem ich včul pustif ?

— Nie, nie, včul nie ! Reč ma unuje. Inokedy.

Starena začala vrece rozväzovať. Vytiahla hrnček s lekvárom.

— Čo myslíš, čo je v tomto ? — pýtala sa starena. — Jako si to ľúbil za detinstva ! Od toho vyzdravieš, viem.

— Ale, matka, čo myslíte ?

— To je lekvár, syn môj, lekvár ! Teraz už vari neľúbíš ?

— Vyneste ho von, matka. Všetko vyneste von. Nemôžem tú vôňu vystáť.

Zacengal na sluhu, rozkážuc mu :

— Vynes von to vrece !

Starena bezvládne klesla na jednu stoličku. Zložila ruky a dlho hladela pred seba, potom najednúc len sa rozplakala.

— Prečo že plačete ? — pýtal sa drze osvietený pán. — Len si nemyslíte, že budem jest lekvár. Potom vidíte, matka, keď ste už prišli ku mne, už ste si tiež len mohly obliecť iné šaty. Nuž a toto zproste vrece načo ste priniesly ? Sem chodia mnohí veľkí páni ... čo im mám povedať ?

— Jaj, hneď sa mi srdce rozpukne ! Viac nehovory ... ty ... ty ...

— No, no, utište sa. Veď ja to tak nerozumiem, ale ...

— Idem, neboj sa.

Sluha vstúpil dnuhá a oznámil jednu dámu, ktorá aj inokedy navštívila osvieteného pána. Ani nečakala, či povedia slobodno, alebo nie, ale bez všetkých okolkov vstúpila dnuhá.

Izba naplnila sa s ťažkou vôňou. Starena bojzливо utiahla sa nazpät. Potom ale vytackala sa z izby. Prišla dáma ju bežne obzrela.

— Kto to bol táto žena ? — pýtala sa dáma, keď starena vykročila z izby.

— Jedna ... žena ... — odpovedal roztržite pán osvietený.

Viac neslyšala tá úbohá starena, len tolkoto. Jako že viac ani nebola o nej reč. Keď už bola von, chytila sluhovi ruku, žalostne pozrela naňho, a prosebným hlasom preriekla :

— Zavedte ma ku železnici ! Srdce sa mi od žiaľu pukne, pukne ...

Jožinka.

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ a nemeckí panovníci. Z príležitosti jubiláa jeho veličenstva kráľa prídu dňa 7. mája do Viedne všetci panovníci Nemecka, aby pod vedením nemeckého panovníka Vilhelma II. jeho veličenstvu vyslovili blahoželania. Jeho veličenstvo z počiatku nebol za to zaujatý a to z tej príčiny, aby to vo veľkej politike svetovej neslúžilo k nedorozumeniu. Prítomne ale, keď aj kráľ anglický Eduard VII. a predseda francúzskej republiky Fallières navštívia jeho veličenstvo v Ischli behom leta, všemožné predpokladanie nedorozumenia je vytvorené a nemeckých panovníkov na čele s cisárom Vilhelmom privítajú vo Viedni s veľkými slávnosťami.

Pozvanie. «Budapeštiansky Katolícky Del. Kruh» usporiada v nedelu dňa 26. apríla roku 1908. v miestnosti VIII., Alföldi-u. 13. divadelné predstavenie. Predstaví sa «Križ pod lipami», Začiatok o 7. hodine večer. Vstupné I. miesto 1 koruna 40 halierov, II. miesto 1 koruna, III. miesto 60 halierov. Správa Kruhu. — Vstupenky možno dostať : v miestnosti kruhu (Práter-u. 6.), u J. Krajči, gazdu Kruhu.

Púť do Svätého Križa. Pochválen Pán Ježiš Kristus ! Uvádzam v známosť všetkým milým bratom našim a sestram slovenským na Anjelovompoli, v Pešti a v Novej Pešti bydliačim, že tohoto roku dňa 9. mája usporiadame púť do Svätého Križa s nasledujúcim poriadkom : Dňa 9-ho mája ráno o 5. hodide budeme mať svätú omšu v karmelitckom chráme u pátrov Karmelitov, po ktorej pôjde sa na západné nádražie. O pol 7-mej pohneme sa vlakom (železnicou) a povezieme sa do Dorogu. Ztadiaľto pôjdeme pešo na Tokod a po malej tu prestávke ďalej do Sv. Križa, kde o pol 5-tej popoludní dorazíme. Do večera tohoto dňa trvá spoveď, večer ale vybavíme si pobožnosť na Kalvárii. Dňa 10-ho mája ráno bude na milostnom mieste sv. spoveď, svätá omša a kázeň. O pol 9-tej hodine pôjdeme nazad do Dorogu, ztadiaľto ale vlakom do Pešte, kde o 5-tej hodine popoludní sa navrátíme. Cena železničnej karty za osobu ta i nazad je 2 koruny 20 halierov. Prihlasy ku tomuto pútu prijímajú sa do 8. mája. Hlásiť sa možno u spevára Jozefa Peés v sakristii u pátrov Karmelitov na Anjelovompoli. *Jozef Peés*, spevár.

Konec zvady. Z Trenčína pišu, že jedon roľník z Turzovky (Turzófalva) v hore medzi Turzovkou a Zákopčím (Dombelve) zavraždil jedného mládenca zo Zákopčia. Pre niečo sa povadili a počas zvady roľník jednou haluzou tak ovalil mládenca po hlave, že tento naskutku zomrel. Vraha žandári chytili a oddali súdu.

Oslavovanie spišského biskupa. Spišského biskupa dr. Alexandra Párvyho z príležitosti napádania jeho osoby zo stránky podlých vyzieračov hornouhorskej mestá okázalým spôsobom oslavujú. Len minule oslavovali biskupa v Kežmarku a Iglove a minulý týždeň zas obecenstvo Spišského Podhradia vyjavoilo svoju úprimnú úctu a lásku oproti osvietenému pánu biskupovi. Pána biskupa dra Alexandra Párvyho vyhľadala jedna veľká deputácia obecnstva Spišského Podhradia, v mene ktorej Ján Wida tlumočil vďaku, lásku a prítlunosť obecnstva mesta tak oproti osobe, ako aj proti účinkovaniu pána biskupa. Osvietený p. biskup dr. Alexander Párvy vďačnými slovami vyslovil vďaku za oslavovanie. Deputácia potom osvietenému pánu biskupovi Párvyemu pripravila srdečné ovácie.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer Colbrie, veľkých zásluh a horlivého farára naršanského Jozefa Antolik vymenoval za radeu biskupskej svätej stolice; diakona Ferdinanda Weigel dňa 10. apríla vysvätil za kňaza. — P. Pavel Paluscsák, chýrny kazateľ, kňaz rádu sv. Dominika, vydržoval konferencie, duchovné prednášky od 9—11. apríla pre mužských a od 12—15. apríla pre ženské. — Franc Holló, redaktor katolíckych novin košických vymenovaný je za dozorca biskupskej knižnice. Od 26—28. apríla vydržoval budú v Košiciach sociálno-katolícky kurzus podobne ako roku 1906. páni: gróf Jozef Mailáth, dr. Alexander Giesswein, dr. Alexander Ernszt, Karol Szentiványi a iní vitéčníci Katolíckej Jednoty. — Dr. Blažej Horváth premonstratenský kňaz a direktor tunajšieho hlavného gymnázia toho roku už po desiaty raz vedie so žiakmi púť do Rímu, ku tejto púti, ktorá sa pohla na cestu cez Fiume dňa 14. apríla a trvala do 22. apríla, pripojilo sa viacej profesorov gymnaziálnych a aj iných z katolíckeho obecnstva. — P. Laurent Bakács, tunajší kňaz z rádu sv. Dominika od 24. marca do 1. apríla vydržoval sväté missie v Somogyi, na ktorých bralo účasť mnoho ľudu z celého okolia. Nábožný národ vo veľkom počte pristúpil ku sv. sviatosťam a veľkonočnú spoveď príkladne odbavilo aj velebné duchovenstvo celého okresu.

Chýry zo Šariša. *Prešov.* Z horlivosti Adalberta Zaborovszkyho, tunajšieho prépošta, vicedekana a farára od 26—28. apríla vo veľkej dvorane katolíckeho kruhu Rákócziho vydržoval budú katolícko-sociálny kurzus, ako roku 1906., a síce: barón Imrich Ghillányi, veľkostatkár a bývalý župan, gróf Jozef Mailáth, dr. Alexander Ernszt, Karol Szentiványi a iní vitéční muži Katolíckej Jednoty. Obecnstvo všestranne s túžbou očakáva tieto prednášky. — Veliteľstvo a dôstojníci 67. regimentu, ktorý preložený je do Viedne, dňa 2. apríla dali na rozlučnú večeru v hostinci ku «Čiernemu Orlu», na ktorej brali účasť poprední muži kruhov mestských a stoličných. — *Bardiov a Malá Sabínova.* Minister výučky nachodiacim sa tu školám učňovským dal 1300 do 1400 korún pomoci. — *Sztankahermány.* V deň boľstnej Panny Marie dňa 10. apríla bol tu obyčajný vý-

ročitý odpust, na ktorom krom veriacich obce veľa národu bralo účasť z celého okolia. Ku svätým sviatosťam pristúpilo veľa ľudu. V duchovnej práci na pomoci boli duchovní celého okresu, ako aj farár z Kapušan Valent Bélafi. — *Ternye.* Velební otcovia lazaristi Báthora a Botka od 11. apríla cez 8 dní vydržovali tu sv. missie. Tunajší farár Anton Mikita veľmi príkladne účinkuje na časnom a duševnom blahu ľudu, správe jeho sverenému.

Chýry zo Spiša. V spiškej kapituli dňa 28. marca zomrel hlavný organista biskupského kostola menom Karol Huszka. Nebohy za 47 rokov učil na spev a na muziku klerikov a präparandistov. — V Levoči dňa 1. apríla vyšiel nový maďarský časopis pod názvom: «Szepesi Magyar Közművelődés», ktorý každé dva týždne má vychádzať. Vydavateľom je levočský knihkupec Singler (žid). — V lese obce Szepesrét (Lucska) blízko Podhradia, medzi stinaním dreva jeden strom zabil vdovu po Jánovi Hutyra. — V obci Hernádfalu (Kubach) sa 58-ročný Anton Barcs obesil. — Vojaci 67-ho pluku dňa 6. apríla išli z Novej Vsi do Viedne, na miesto tých prišli tam dňa 7. apríla vojaci 5 he pešieho pluku. — V meste Korompa (Krompach) vyvolili za hlavného notára Róberta Martinidesz, za podnotára Ludvika Jung. — Z mesta Levoče sa zo 138 vojopovinných ustanovilo na assentírku 70, odobrali 70; v okrese novoveskom sa zo 593 vojopovinných ustanovilo 173, odobrali 54; zo samého mesta z Novej Vsi sa zo 176 vojopovinných ustanovilo na assentírku 57, odobrali 25. — Minulého roku vydal náš podžupanský úrad 2940 cestovných passov, teda o 425 menej, ako roku 1906. Toho roku vydal tenže úrad až do 31. marca len 240 cestovných passov, to jest o 836 menej, ako vlni za ten istý čas. — Minulého roku u nás oheň 111.688 korún škody zapríčinil, z toho prinavrátilo sa skrze assekuráciu 89.438 korún. — Náš stoličný výbor na ostatnom, dňa 7. apríla vydržiadanom zasadnutí uznal, že v Starej Vsi nevyhnutne potrebný je špitál a spolu uzavrel, že stolica na túto nemocnicu štátnu podporu bude pýtať. — V meste Poprad má doteraz Jednota Katolíckeho ľudu 47 členov. — V Riechvalde bolo dňa 5-ho apríla druhé divadlné predstavenie. Predstavil sa kus: «Šenk pálenčený». Hralo 21 cblapcov každodennej a opakujúcej školy.

Návrat vystahovalcov. Z Fiume oznamujú, že dňa 14. apríla v noci z Triestu došlý osobitný vlak priviezol do Fiume 600 navrátiivších sa uhorských vystahovalcov. Zpomedi navrátiivších sa vystahovalcov 200 nemá žiadnych peňazí. Vystahovalecká expositúra ministerstva vnútra dala dotyčným vystahovalecké karty zdarma a krem toho aj peňažitú podporu, aby mohli odcestovať do svojho rodiska. — Dľa chýru z New-Yorku vystahovalecký parník «Karpatia» dňa 16-ho apríla s 560 uhorskými vystahovalcami pohl sa na cestu do Fiume. Bieda v Amerike je tak veľká, že každý, komu je to len možné, pospiecha do svojej domoviny, lebo ináč, nedostanú práce, vystaví seba tomu najväčšiemu nebezpečiu.

Púť do Maria-Celly. Jako po iné roky, a sice už od 50 rokov, chodí processia z obce Chynorany a okolia na svetochýrne milostné miesto *Maria-Cell*, tak aj tohoto roku pôjde dňa 3. mája. V ten deň po odbavení svätých litánií pôjdu shromaždení pútnici z farského kostola chynoranského o 2. hodine ku železničnej stanici so slávnostným vystrojením, z kadiaľ o 2^{1/2}. hod. odcestujú s vlakom do Sarluská-Užbég. Tam sa presadne na iný vlak, ktorý ide cez Lipótvár do Prešporka. Po Prešporok možno sa ku processii pripojiť na ktorejkoľvek železničnej stanici. Do Prešporka dorazí vlak dňa 3. mája o 10. hodine večer, tam sa prenocuje na stanici a dňa 4. mája o 5. hodine ráno odovzdá sa batožina furmanom, po čom sa ide na svätú omšu do kostola prevelebných Pátrov Jezuitov. Ďalšiu cestu riadia vodcovia processie. — Všetkých ctených čitateľov «Krešťana» prosíme s týmto náležite, aby tento náš podnik k dušnému spaseniu veriacich a ku zvelebeniu Matky Božej maria-cellskej v najširších kruhoch ľudu kresťanského rozširovať a všemožne podporovať si nesťažovali. Kto zúčastníť sa chce na tejto processii marianskej, ten nech najneskôr do 25. apríla obráti sa na farský úrad alebo na *Antona Chrenko*, vodcu processie v Chynoranoch.

Žid len židovi žičí. Ján Ryšs-Konik, pochádzajúci zo Zubrice (Orava) minulého roku 1907. keď bol v Amerike, tam od svojho brata Amerikána kúpil majetok za 300 korún, ktorý majetok leží v Dolnej Zubrici v Orave. Amerikánsky advokát (žid) pri shotovení odpredajného listu už i potvrdeného skrze konzula pýtal sa Jána Konika, že do kraju ktorému advokátovi má to pismo odoslať, aby sa ten majetok i v grundbuchu do poriadku priniesol. Ján Ryšs-Konik mu povedal, aby to poslal na p. Vilcseka, advokáta katolíckeho do Trstenej. Žid — advokát amerikánsky — pokývnul hlavou, že dobre. Lenže ten žid to veru neposlal p. Vilcsekovi, advokátovi to katolíckemu, ale ako to dňa 7. apríla bežiaceho roku vysvitlo, poslal to bol jednému — tiež len židovskému advokátovi. Nuž veru je to už tisíc ráz dokázané, že žid len židovi žičí a praje.

Choroby zemiakov. Z Nemecka dochádzajú chýry o jednej veľmi nebezpečnej chorobe zemiakov. Jedon nemecký veľkostatkár a spolu známy gazdovský odborník upozornil svet na toto nové nebezpečie, ktoré sice objavovalo sa už aj v minulých rokoch, ale teraz nastúpilo už v takej miere, že na príklad v Nemecku uroda zemiakov roku 1908. klesne o 20 percentov primerane ku úrode v predošlých rokoch. Táto novoobjavená choroba zemiakov pozostáva z toho, že malé huby napadnú zemiak a zničia jeho plodivosť. Výšspomenutý nemecký veľkostatkár a odborný znalec zo 400 gazdovstiev nemeckej ríše dal si objednať zemiaky, ktoré preskúmajúc, presvedčil sa, že sú všetky infikované. Táto choroba zemiakov je už aj v Uhorsku rozšírená a jestli sa nebudeme prísne chrániť, aj naše zemiaky vyjdu na vnivoč. Ministerstvo orby sice vydalo nariadenie, aby zemiaky na semeno z cudzozemska nemohly sa dovážať

a takto môže sa úfať, že sa rozširovanie tejto choroby u nás zamedzí.

Rychtár a žandár. Z Vrútok sdeľujú, že rychtár Jalóc (lipt. stol.) nedávno na obecnom dome napadnul jedného žandára, ktorý sa tam práve bavil a chcel mu odobrať zbraň. Nato žandár bodákom preklal rychtára, vrchnosť zaviedla prísne vyšetrovanie.

HOSPODÁRSTVO.

Následky štrajkov.

Často počuť ponosy, že je u nás drahá živnosť a malá mzda. Nuž ale väčšia pravda je, že nenie práce, alebo keď si dakto najde, to je len od dnes na zajtra. Kto nenie divý socialdemokrat, teší sa, keď obdrží prácu za hoc akú malú mzdu. Sú zase robotníci, ktorí behajú za ablegátmi, za slúžnovci, aby im vyprostredkovali prácu alebo zamestnanie, a keď ho obdržia, z vďaky štrajkujú, lebo im to tak rozkázali vodcovia socialdemokratov.

Štrajky a pohyby robotnícke len tam môžu byť oprávnené, kde ozaj zdierajú, ukrivdia a využítujú robotníkov, alebo kde je vyvinutý priemysel a kde sa robotníci brániť musia proti veľkým kapitalistom. Ale u nás v Uhorsku stá a tisíce ľudu nachodí sa bez zamestnania a práce. Radi by pracovali aj za malú mzdu, ale nenie roboty, alebo im to nedovolia neľudskí vodcovia. Ale zato bárs aj nenie stálej práce, robotník namiesto dvoch korún pýta štyri a miesto päť korún pýta desať atď. Kde-tu ležia zeme neobrobené, lebo židovskí vodcovia socialdemokratov už aj na hospodárskych robotníkov vystreli svoje siete a už aj týchto zdierajú. Popudzujú ich k nenávisti proti majetným triedam. Hospodárskych robotníkov, ba aj paholkov a sluhov búria proti gazdom a majiteľom, vstúpajú do jejích srde nepokoj, pomstu a nenávisť. Veď nič nenie ľahšieho, ako pobúriť ľud nerozumný. Je aj toto obchod, ktorý dobrý osov donáša kadejakým naničhodníkom. Tieto búrenia robotníkov už aj dovčulku mali veľmi zlé následky. Medzi tymito treba v prvom rade spomenúť neprimerané zdvihanie mzdy. Robotníci totiž nič iného nečujú a nečítajú, ako že ich páni a kňazi zdierajú a utláčajú. Tymto ako je vraj dobre, nič nerobia, kúpajú sa v blabobyte za mozole biednych robotníkov, kdežto oni bedária a hladujú. «Štrajkujte a bude vám pomožené», rozkazujú im židovskí vodcovia socialdemokratov a robotníci ich poslúchajú.

Mzda sa dvíha, čo je žatva pre vodcov a pre krémárov, kdežto zem nedonáša ani tolko čistého, kolko by od jej hodnoty špárkassy ako interess daly. Pri takýchto pomeroch zemepán, ktorého predkovia od stá

rokov zaberali sa hospodárstvom, predá majetok, lebo nevládze ho udržať pre štrajky, malý gazda ale zadlí sa, lebo aj jeho tlačí veľká mzda. Toto sú následky tej sprostej politiky, ktorú včul socialdemokrati prevádzajú. A ako čítam v jednom článku, pod ktorý si Skyčák podpísal meno, národniarom páčia sa tieto pohyby, lebo že prídu robotníci skrze ne k veľkému výrobku. No, kto takto píše, ten o sociálnej politike ani pochopu nemá. Čo sú ale následky takejto zkazozosnej politiky? To, že statkár radšej neseje a fabrikant zastaví prácu, ako by mal dávať také platy, aké ani hospodárstvo a ani obchod nezdrží.

Robotnícke pohyby a borby mzdy u nás v takej miere sa objavujú, ako čo by sme my boli tí najbohatší hospodári a priemyselníci, kdežto naše zeme len z polovice sú obrobené a komíny fabrik ledva sa kadia. Nenie práce a niet robotníkov. A pomery horšia sa s každým dňom. Nuž ale kto bude mať z tohoto najväčšiu škodu? Kto pochodí najhoršie v tomto boji? Robotníci. Oh, draho zaplatia robotníci búrenie tých Jakubov!

Že štrajky kazia hospodárstvo, priemysel a kupectvo, to vidieť a cítiť musia aj sami robotníci. A čo to má za následky? Všeobecnú drahotu.

U nás nenie sú odôvodnené tie každodenné štrajky, lebo u nás nie to robí nepokoje, že je mzda malá, lež to že nenie stálej práce, stáleho výrobku. U nás pohyby robotnícke kumštovne a z kšeftu prevádzajú socialdemokratickí vodcovia. Vedia oni, že robotníci na nich skladajú peniaze a na nich budú hlasovať pri budúcich voľbách. Pri menšej mzde by bolo viac podujimateľov; lepšie by sa darily obchody; lacnejšie by sa dalo hospodáriť; remeselník zaopatril by sa lacným tovarom, všetko by sa vyvinulo a nebolo by drahoty. To všetko zlé teda, čo bez rozdielu cítime, len socialdemokrati nám zavesili na krky. Vodcami socialdemokratov sú sami židáci, ktorí by ani ináč vyžiť nemohli, ktorí ani iné nerobia, len huckajú robotníkov proti podujimateľom a zemepánom a nútia ich k štrajkom. A keď má takýto štrajk aký-taký výsledok, že robotníci vskutku obdržia o pár halierov väčšiu mzdu, to vodcovia využítujú a hovoria pyšne: «Vidíš robotník, že ti dobre chceme, že ťa milujeme a že za teba pracujeme! Len ďalej štrajkuj! Dajú aj viac tí panskí zdierači! Len nás poslúchaj. My rozprášime tú panskú bandu a potom podelíme si jej majetky» atď.

Robotník teda vynútil to, prečo štrajkoval, lenže aj podujimateľ zaraz podvihne cenu tovaru. Keď murári zastavia prácu, istá vec je, že kvartiele zdražejú. Pohyb hospodárskych robotníkov má vplyv na mlyny a na chlieb. Každý jeden štrajk ťahá za sebou drahotu a tú potom cítime všetci bez výnimky. Páni tak, ako robotníci, lenže títo poslední sotva rozmyšľajú nad tým tak vážne, ako rozumný človek, lebo robotník ustavične číta v jeho socialdemokratických novinách, že sú ešte nie u konca a mzdu ešte vždy budú dvíhať. Len vydržte elvtársi! Prinútime pánov, aby sa s nami delili.

A páni sa skutočne aj delia. Že ako, vidieť to z všeobecnej drahoty, ktorá millionom robí starosť a uvrhuje ich do núdze. Cítia to aj rozumnejší robotníci a stonú s nami. Dostali síce polepšenie platu, lenže to nenie v rovnováhe s drahotou a keď rátaajú, vidia, že predtým s dvoma korunami dennej mzdy lepšie vyšli, ako teraz s tromi korunami. Z ustavičných štrajkov majú teda najväčšiu škodu sami robotníci. Majetní ľudia, zemepáni, kapitalisti, fabrikanti, veľkí priemyselníci, oproti ktorým sú štrajky namerené, vydržia drahotu. Čože to tým robí že je kilo chleba o päť halierov drahšie, že mäso po dve koruny sekajú atď., ale veru u malého hospodára, priemyselníka a robotníka aj halier má cenu. Halier k halieru, to učiní značnú summu, ktorú nemožno so štrajkom nadobudnúť. Áno, nech štrajkujú robotníci, lež len proti tým, ktorí ich zdierajú, klamú, využítujú a ukrivďujú, ale štrajkovať bez príčiny, jedine na rozkaz židovských vodcov, to nenie múdra vec. Že čo bude ďalej, Boh vie. Dobré nebude a ani drahoty neprestane. No, príčima tomu sú tie vlády, čo socialdemokratov podporovali. I jestli sa my katolíci nespojíme do posledného chlapa v Jednote Katolíckeho Ľudu, budú nám židáci rozkazovať a vtedy bude ešte horšie.

Fatranský.

DOPISY.

Ösvényes.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Krešťane».

Dňa 8. apríla udal sa v našej obci jedon mimoriadny prípad, ktorý, myslím, že bude zaujímať čtených čitateľov a nedá sa tak ľahko vysvetliť.

Stalo sa asi pred piatimi týždňami, že jedna žena porodila neživé dieťa: chlapca, ktorého hrobár v prítomnosti otca, istého Tomáša Tarana, do matky zeme pochoval.

V hore udaný deň ale jedna ženská našla malú truhličku aj s mrtvolou dieťaťa na roli, hneď pri cintoríne ležiacej, následkom čoho žandári zadržali všetky ženské, ktoré mali ísť s večerným vlakom do Prajska na roboty ku repe a boly preskúmané od okresného lekára tým cieľom, či tu nenie reč o zavraždení nemluvniatka.

Podozrenie padlo na jednu slobodnú osobu, ktorú aj diplomovaná baba preskúmala a zistila, že patričná osoba bola v pozhnanom stave a tak ju žandári aj odvedli k okresnému súdu do Čace.

Medzi tým však otec Tomáš Tarana aj so svojou manželkou idúc si obzreť mrtvolu novonarodeniatka, zistili, že je to ich vlastné dieťa, preto sa hneď zobrať do Kisuczauhelyu, aby toto hlavnému slúžnemu oznámil, ktorý na základe otcovho soznania nariadil dieťa pochovať a v podozrení byvšiu osobu na slobodu prepustil.

Dňa 11. apríla išiel teda otec aj s hrobárom na cintor, aby dieťa na predošlé jeho miesto pochovali. Čo však včul nasleduje, to je najväčšmi nepochopiteľné! Lebo keď hrobár jamku otvoril, bola prázdna. Otázka je teda,jakým spôsobom a kto mohol tento neľudský skutok učiniť? Či to snáď daktorý zlomyselný človek (ináčehyena v ľudskej podohe) z pomsty neučinil, aby tak rodičov nevinného dieťaťa a patričného hrobára do nešťastia uvalil?

Jestlí sa v tejto veci niečo jasnejšieho objaví, nepremeškám to (s dovolením ctenej redakcie) zdeliť.

Známy.

Od A. Kerte.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Však je len čudné toto naše okolie. Miešané je ono jako kaša v hrnci. Sú tu, ktorí ku krivonosému pokoleniu patria, k rabínovi ale do Nitry chodia na radu. Sú tu i takí, ktorí Krista Pána vyznávajú, ale nemajú kostola, ponevác ten kostol, ktorý staviame, nenie ešte hotový. Sú tu ale i takí, ktorí Lutherovi prisahajú vernosť a pre týchto pán tatík v balikoch dostáva hanočasopis «Slovenský Týždennik» rečený; vplyv pána tatíka ale sa zmenšil od tej doby, čo tu notáruje všeobecne obľúbený pán Imriško Kvaszna; tento ludomil, ktorý i s paničkou vedie prikladný život kresťanský! Je on statočný ľudák a vítano vzáctny podporovateľ všetkého, čokoľvek slúži k náboženskému a hmotnému blahu ľudu. Daj mu Boh dlhé panovanie u nás, aby sme sa pomocou jeho podpory zmáhať mohli.

Tunajšie kresťanské statky sú väčším dielom v židovských rukách. Ktorý statok nenie predaný, ten je v prenájme u krivonosých. Keď kto peniaze potrebuje, ide do susednej Šuránky, kde je pánom farárom Fraňo Koniakovszky; je tam pomocný spolok; je tam peňazí, jako smetí, alebo u nás malých detí. Tunajší katolícky učiteľ je takým pánom, že v Nitre býva, aj to je zriedkavá vec, aby dedinský učiteľ mohol v meste bydlieť. Ináčehyena v ľudskej podohe) z pomsty neučinil, aby tak rodičov nevinného dieťaťa a patričného hrobára do nešťastia uvalil?

Hôr tu nenie. Potok máme neškodný, ktorý — jako mládenec dievku pri hudbe — tak vrtí vodné kolesá statočného ľudáka mlynára Lányiho, ktorý ani liberálovi Holadimu k vôli ešte nikdy neodstúpil od spasonosnej kresťanskej ľudovej strany, ale vždy sme sa pomocou jeho podpory zmáhať mohli.

S Bohom!

Mišo Zatek.

Z Oravy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krestane».

So sklepami málo čo lepšie stojíme tu v našej Orave, než s krčmami. Kresťanských konzumov až tolko máme, že ich ľahko na päť palcoch pravej ruky porátame. Katolíckeho sklepníka len kde-tu zbadat. Píšem že «zbadat», lebo vlastní katolícki spoluobčania ho nechcú spozorovať, prejdu popri katolíckom sklepe, ale nevôjdu do neho, radšej ho obídu, ďalej idu i na 200 krokov a ku komu? K židkovi! A prečo práve len ku židovskému sklepníkovi? Nuž ten ich privábi cukríkami, figami, žltým cukrom proti kašlu, kališkom horkého, alebo sladkého, svätajánskym chlebom, okolo Veľkej noci ale macessami atď. A nikto si to povodať nedá, že mu ten židovský sklepník menej naváži a menej dá za hotové peniaze, než by viac dostal u katolíckeho sklepníka, alebo v konzume za tú istú cenu na bôrg.

Ja, čo píšem tieto riadky, som zkusil častejšie nasledujúce: Kúpil som si paklík zápalič (švibalič) za 8 krajciarov u katolíckeho sklepníka. Všetkých 10 škatuliek bolo dobre naplnených. U židovského sklepníka som kúpil zápalky lacnejšie o 1 krajciar, teda za 7 krajciarov. Nuž ale čo som zbadal? Tam bolo tiež 10 škatuliek, ale akých! Z každej škatulky chýbalo najmenej 24 zápalič, teda z celého paklíka chybovalo najmenej 240 zápalič. A tak som sa potom naučil pochopiť, že prečo židovský sklepník o 1 krajciar lacnejšie jeho zápalky predáva.

Napíšem i druhý pád. Kúpil som 1 vrečko múky. Odvážili mi to v konzume. Spravodlivo bolo odvážené, veď i doma keď som vážil, tiež tolko vážila tá múka, ako i v konzume. Ale sa mi tá múka pridrahá videla, i druhý raz som išiel k židovi. Kúpil som tiež vrečko múky, ale čože, keď mi doma menej vážila o 8 kilov, než mi to bol žid zarátal. Nuž nech sa páčí! Veru som od tých čias u židovského sklepníka ani za halier viac nekúpil. Ja, kresťan-katolíck, by som mal k židovi ísť do sklepu? Ani za celý svet.

Držme sa hesla: «Svoj k svojmu!» Z toho nepopustíme ani pre hrozby a zlosti.

A žeby tí židovskí sklepníci čím väčší kšeft preukázali, postarajú sa ešte i o to, aby katolíci v ich židovských sklepoch mohli si zaopatřit a kúpiť i niektoré veci ku svojmu náboženstvu, ako sviečky kostolné, čipky na oltárne plachty, kytky (bukréty) na sviečky, čierne presteradlá do truhli zomrelých do hrobu, pozlátene papierové krížiky na truhly zomrelých katolíkov, atď. Ba čo viac, jedon židovský sklepník zašiel raz i ku organizstovi N., že ak sa bude páčiť, on, to jest «žid», bude lifrovať hotové oblátky k svätej omši. Odpoveď pána organistu ale bola táto: «Židku, id macesse piecť pre židov, id kóšerné mäso sekať pre židov, katolíkom daj ale pokoj, nezdieľaj a neohlupuj ich! Židku, id ku handrám!»

Milí Oravci! Kupujte len u kresťanov katolíkov. Obchádzajte židovské sklepy, tak sa potom iste vyprázdnia! Idte len do konzumu a ku katolíckemu sklepníkovi. Svoj nech len k svojmu ide.

Po—tel.

Z Preserán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Čo písal Čermančan Janko Valent v «Príhlase», to je všetko pravdou. My vďačne vidíme v našom úverkovom spolku aj hostov z iných farností. Náš spolok ku blahu ľudu založený sa dvíha z roka na rok. U nás ľud nevie čo je to tá úžera. Keby naši otcovia neboli sadali na lep úžere a neboli toľko sošivali kúty šenkov, my by sme si teraz lepšie stáli.

Veľmi sme radi, že pán farár náš uviedli už Jednotu; každý deň sa prihlasujú noví údovia, čo je tu poriadneho, všetko sa chystá vstúpiť do nej, len pleva a kúkoľ sa od tej Jednoty odťahuje. Prvými údami tej Jednoty sa stali zdejší páni, panie a slečny. Správcom tej Jednoty je pán farár; horlitolia sú ešte nenie zvolení. To sa stane neskôr. My, ktorí sme v Jednote, budeme viesť poriadny kresťanský život nielen v náboženskom, lež i politickom ohľade. Od drahej kresťanskej ľudovej strany nás neodtrhne ani prosba, ani hrozba, liberálnym kulifajom nikdy nesadneme na lep, lebo však vieme, že aj vtáča zle pochodí, keď sadne na lep.

Ináče u nás ticho panovalo cez celý pôst, ani lagani nerobia krik vo večerný čas.

S Bohom!

J. Šiška.

Z Vrbového.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Od tej doby, čo od nás žiadajú, aby sme hlasovali pri voľbách na ústavného kandidáta, sme celkom znechutení, mnohí sa stali národnými. Teraz tu nenie takého človeka, ktorý by nás oduševňoval za tú našu drahú kresťanskú ľudovú stranu. Židov je u nás do sýstosti, okolo tristo, katolíkov poľtrefa tisica, luteránov i s kopanicami je asi 2000. Náš pán farár, ktorý má vždy pomocníka, Fraňo Kubicek účinkuje u nás už asi 24 rokov. Náš apatekár a rychtár je liberálom od kosti; ľudová strana mu veľmi leží v žalúdku; menuje sa on

Gejza Bobok, je on zeman z Beckova pochádzajúci; on patrí tu medzi tých najzámožnejších ľudí. Je tu aj luteránsky pán tatík a v štátnej škole len luteránsky správca. Pečenkárov je tu veľa, ale nie toľko, čo čizmárov. Jednu vežu ešte vždy máme na predaj, zatial si neprikúpime k nej kostol nový, čo nebude snáď ale nikdy. S Bohom!

Mego.

Z Trantárie.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Mnohovážny Pán Redaktor!

Ráčte prosím môj dopis v našom «Kresťane» uverejniť.

Veľa sa píše teraz o Jednote. Nuž keď židia držia pohromade, slušná vec je, aby aj katolíci spolu držali. Neďaleko nás je jedna obec dosť veľká, tam sa zdráhajú ľudia povstupovať do tej Jednoty, lebo sa vraj tam nepije. Nuž veru je to smutná vec, keď ešte aj dobrí, zámožní gazdovia sú takými judáškymi samotármi, že všade o vo všetkom len na pugylár, na bachor a na gágor hľadajú. To sú tí hnusní mamonisti, ktorí ešte i vzhľadom na dobré katolícke časopisy sa len takto vyptujú: «Čo papulujú zase tie noviny?» Je to pekná reč od kresťana-katolíka! Na to len tak odpovedáme: Jaký človek, taká reč: od oplana preč uteč! Nenie žita, kde by nebolo kúkoľ; tak aj nemôže byť spoločnosti, kde by sa nenašli naničhodníci. Ináče s radosťou sdeľujem, že ohromná väčšina nášho ľudu je poriadna, viac poslúcha duchovenstvo, nežli čertovieu.

Ján Bazák.

Z Rypnian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

My sme teraz v čudnom stave. Z jednej strany «Kresťan» nám kladie na srdce vstúpiť do Jednoty Katolíckeho ľudu, z druhej strany nenie tu človeka, ktorý by sa za túto vec zaujal. Kedy že zasvitne príchod na svet súceho náčelníka? My sme teraz náramne tichí ľudia, čo sa aj patrí na statočných občanov kresťanských.

Od tej doby, čo tu sv. missie boly, sa snížil aj počet korhelov. Ktorí sú korheli, tí všetci sú slabí ľudáci. Naše okolie až sa tak hemží židami, v ktorých rukách je aj naša znamenitá pôda. Čiernych cigánov niet v našej farnosti. Škoda, že je náš pán farár v tak veľkej miere chorľavým, lebo je tu veľa duchovnej práce. P.

236

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou lahko môže pomôcť na jeno farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne plati, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bar komu schotue ovnoveda.

Rozmary a žarty.

Zo školy.

Učiteľ (vysvetľujúc barvy): Tak jaký je na príklad môj golier?

Dieta (po krátkej neodhodlanosti): Špinavý.

Vysvetlil jej.

— Tak teda Jožko už zase ideš z krémy?! — vítala pekárka svojho muža.

— Nehnevaj sa ženička, že už idem, však nemôžem tam sedieť do rána, — odpovedal pekár.

Veľmi fainé napomenutie.

Kňaz počas kázne zbadal, že jeden z jeho veriacich blízko kazateľnice v lavici začal chrápať; v tom istom čase zbadal i to, že dve ženy dosť nahlas rozprávaly. Kňaz obrátil sa k ženám a riekol:

— Ženičky, nerozprávajte tak hlasno, lebo by ste mohli zobudiť toho, čo tam hlízko vás tak sladko spí.

Oznam púte do Maria-Celly.

Ako predošlé časy, tak aj tohoto roku pôjde processia do Maria-Celly zo stolíc trenčianskej, nitrianskej, tekovskej, z obce Rybian dňa 3. mája. Processia pohne sa z domu dňa 3. mája ráno o 10. hodine ku železničnej stanici v Rybanoch. S tým vlakom idu pútnici do Veľkých Topolčian. Tam zostúpia z vlaku a budú čakať na vlak, ktorý o 4. hod. popoludní príde z Prievidze. S týmto vlakom pôjdu do Sarlaska-Ťzbég. Tam presadnú na nitriansky vlak, ktorý ide do Lipótváru. V Lipótváre presadnú pútnici na žilinský vlak a s tým sa vezú do Prešporoku. Pútnici z okolia môžu sa tu pripojiť ku processii rybianskej. Dňa 4. mája ráno o 4. hodine dorazí sa do Prešporoku, o 5. hodine odovzdá sa batozina furmanom a pôjde sa na sv. omšu do kostola vebných otcov Jezuitov. Po sv. omšiach vrátia sa pútnici ku železničnej stanici a o 8. hodine pred obedom odcestujú s vlakom do Viedne, tam odbavia obed, po obede pôjdu pešo do Maria-Lanzendorfu na noc. Dňa 9. mája prídu pútnici do Maria-Celly.

Každý, kto sa chce súčasťou na tejto púti, nech sa obráti na Bartolomeja Omelku v Rybanoch, ktorý dotyčno púte všemožným vysvetlením každému ochotne posluži. *Bartolomej Omelka*, svetský vodca púte.

Púť do Maria-Celly. Dáva sa na známosť, že tohoto roku pôjde blauská processia dňa 4. mája do Maria-Celly. Processiu povedie dobrovodský pán farár Béla Rudrof, kto sa ku nej chce pripojiť, nech v ten deň o 10. hodine čaká na železničnej stanici v Trnave.

Ján Holleš, modleník na Dobrejvode.

Púť do Maria-Celly. Odchod z Piešťan (Pöstyén) dňa 10. mája o pol 8. hodine večer po železnici cez

Prešporok do Viedne. Do Viedne sa príde o 8. hodine ráno. Z tadialto o pol 10. hodine ide sa zo západného nádražia (Westbahnhof) po železnici cez St. Pölten až po Türrnitz. Z Türrnitzu ide sa 5 hodín peško k sv. Anne, k sv. Jozefovi do Maria Celly. Zpiatky sa ide po železnici až domov. Príhlasy prijíma *Ludvík Čsulak*, farár, bývalý spovedník maria-cellský. Ó-Lehota p. Nagy-Modró, Nyitram.

Krešťania kupujte len u krešťanov!

Spisy redakcii zaslané.

Legenda čili čítanie o svätých a vyvolených Božích. Sošit II. Dľa prastarých a najnovších, cirkevnými vrchnosťami odobrených prameňov spracovali: Andrej Truchlý, Vincent Havlíček a Martin Kollár. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha). Druhé, opravené, ilustrované vydanie. S povolením cirkevnej vrchnosti. Na sklade v Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat) 1908. Cena 3 koruny.

Májový venec, čili nábožné rozjímanie ružencových tajomstiev, ktoré pre májovú pobožnosť ku cti Blahoslavenej Panny Marie uvil Fr. V. Sasínek, jubilárny kňaz biskupstva baňsko-bystrického. Vydal Fr. Richard Osvald, správca fary, censor diecesanský. V Ružomberku. — Tlačou kníhtlačiarne Karola Salvu 1907. — Cena s poštou 1 kor.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

P. A. G. Z. Uverejní sa aj váš dopis, prosíme o trpezlivosť.

P. J. K. Sz. K ponosám neráčite mať príčiny. Uverejňujeme všetko, čokoľvek posielate. Že vaše poslané listy mnohokrát pozde dochodia, za to my na žiaden pád nemôžeme.

Pravdomil H. Vy práve tak milujete pravdu, ako koza nôž.

Oznam licitácie.

V obci Szkacsány v nitrianskej stolici dáva sa do árendy obecny dom spolu aj k tomu príslušenstvami regálmi (licenciou). Licitácia prevedená bude v obci Szkacsány dňa 27. apríla r. 1908. pred obedom o 10. hodine. Udenári (henteši) majú prednosť pri licitácii. Podrobnosti ohľadom licitácie dozvedieť sa možno u pána notára v obci Nagy-Bélicz a u pána rychtára v obci Szkacsány.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 22. apríla.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 21·85—23·55, stolnobelehradská K 22·15—23·05, peštianska K 21·15—23·15. banátska K 21·65—22·85. — *Raž*: prvotriedna K 19·10—19·80, druhotriedna K 18·60 do 19·10. — *Jačmeň*: prvotriedny K 13·30—13·60, druhotriedny K 12·90—13·20. — *Ovos*: prvotriedny K 15·40—15·60, druhotriedny K 14·70—14·90. — *Proso*: K 10·50—11·— . — *Kukurica*: Kor. 12·75—12·85. — *Repica*: —·—K —·—·—.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	16·50	16·30	16·10	15·90	15·60	15·40	15·10
		č.	7	7½	8		
		K	14·50	13·30	8·10		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6·50, hrubé K 6·60.

Ďatelínové semä: čistené K 150·00—190·00, lucerna čistená K 136·00—170·00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·50—4·70, žlté K 5·10—5·30 za 100 kilov.

Strova: Fazuľa veľká biela K 14·00—15·00, miešaná strakavá K 12·00—13·00. — **Hrach**: nelúpaný K 28·00—30·00, lúpaný K 23·00—43·00. — **Šošovica**: čistená K 40·00—70·00. — **Konopné semä**: K 26·00—27·50. — **Mak**: K 65·00—68·00. — **Rasca** (kmin): Kor. 116·00—·—. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 14·75—·—, srbské (100 kusové) K 13·75—·—.

Lekvár: srbský K 31·00—31·50, slavovský K —·— do —·— za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 79·00 do 79·50, kockový K 81·00—81·50, žltý K 79·50—79·50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 36·50, fiumánsky White-Star (***) K 30·50 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 138·00—139·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 106·00—107·00, 3-kusová K 112·00—113·00. vidiecka K —·—·— za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 162·00 do 165·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 53·00—54·00.

Maslo: k čaju K 2·80—2·90, k vareniu K 1·90—2·10, syr 32—40 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Vajcia: prima uhorské K 73—74, podležšie K 71 do 73 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1·30—1·40 kilogr.; kurence k smaženiu K 2·80—3·40, kurence k pečeniu K 2·00—3·00, sliepky na polievku K 4·00—4·80 za jeden pár.

Zalúdok

posilňujúci, travenie podporujúci, záhu erganie, nklounost k vracaniu zastáva, júci, dobrú stolicu pôsobiaci liek sú Fellerové Elsa pilulky. 6 škatuliek 4 K franko, Objednajte u V. Eugena Feller Stubica. Kostolan-u. 18. (stol.Zaareb.)
Károly.

Kupujte rovno od kadlecstva 30.000 metrov

rozičné ostatky, záručno istoprané, ako zefiry, atlas-satin, bielizeň postole, oxford, barchent, irlandské tkaniny atď. 3—8 metrov dlhé. Najmenšia odbierka v bahku na poštu 30 metrov

kor. 18.— franko.

Posiela sa len zkusene dobrý tovar. — Vzorky ostatkov nemožno posielat, bo sa zásoba chytró meni.

Kadlectvo plátna a drevenej vlny

Bratia Krejcar, Dobruschka (Cechy).

Vzorky plátna a drevenej vlny franko. — Najlepšia kresfanská obsluha.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 12 kor.
Biele mäkké, jak páper 18 kor.— 24 kor.
Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vynnimkou dovolené jestli sa poštové útraty vynahradia. — **Benedikt Sachsels, Lobes Nr. 135** (pošta Pilsen Cechy.)

Na predaj

6 jutier zeme na dobrom mieste. Zahrada 1½ jutra stromami vysadená. Dom 18 metrov dlhý, 6 metrov široký, škridlou pokrytý. V dedine nachodi sa kostol, sú tam 2 školy, 2 sklepy. Obecny úrad je na mieste. V okolí sú dve slovenské dediny. Posta je na 4 kilometre, mesto na 14 kilometrov od dediny. Cena 5000 zl. 10.000 korun. Bližšie vysvetlenie dá **Tomo Milanovič, Punitovce** 30 č. p. Gorjan, Slavonia.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď Beretvás-pastilly**

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest.

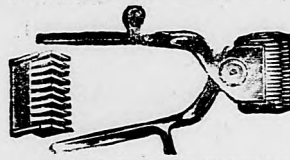
ktoré za desať minút zastavia najtužšie migrén-hlavybolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekárnu odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Pri 3 škatulkách
zasielka franko.

Vyplatí sa samo sebou

Na prábu 8 dní posielam moje pôvodné, najfajnejšie niklované Ia solíngské nožnice k strihaniu vlasov, dľa podmienok mojho cenníka, teda bez rizika pre objednávateľa, aby som presvedčil každého o nedostiziteľnej viteznosti tohoto stroju. — Stroj na strihanie vlasov číslo 9150. shtovený je z Ia solíngskej ocele, feniovo niklované, s 2 hrebienkami k pozdvihnutiu, strihá cez 2. zubov, dĺžka rezu bez hrebienka 3 mm. s tenkým hrebienkom k pozdvihnutiu 7 mm. s hrubým hrebienkom k pozdvihnutiu 10 mm. Kus s rezervou strunou a úpravou upotrebenia, vlasu strihať K 5,80; číslo 9151.

tak že bárko aj nezbehlý môže vlasu strihať K 5,80; číslo 9150. len Nožnice na bradu 1/2 mm. dĺžka rezu, výstroj ako č. 9150. len; s odpovedne menší stroj bez hrebienkov k pozdvihnutiu k 5.—; č. 9154. Stroj k strihaniu vlasov II. kvality s otvorenou strunou K 4,80; č. 9155. Nožnice na bradu bez hrebienkov k pozdvihnutiu 1 mm. dĺžka rezu komplet K 4,50; č. 9152. Najtajnejší stroj k strihaniu vlasov, najlepšia precízna robota, holičom zvláste k odporúčaniu, komplet K 10.—; č. 9153. Nožnice na bradu bez hrebienkov k pozdvihnutiu 1/2 mm. dĺžka rezu K 8.—; č. 9156. Nožnice pre kone, alebo psov, n. vyhnutelne potrebné pre majiteľov koní a psov K 5,50. — Troje treba vždy dobre olejovať, odporúča sa zvláste olej z kosti, fľaška K — 20. väčšia K — 40. Stroj na strihanie vlasov nemal by chybať v žiadnej domácnosti z ohľadov komodity a zdravotných!

Trovy kúpy nahradia sa behom štvrt' roka!

Zasiela s postovnou dobierkou c. a k. dvorný líferant . . .

Hans Konrad

Vývozný dom Brůx, 1296. (Čechy).

Cenník s 3000 vyobrazeniami posielam na žiadosť každému zdarma a franko.

Oznamy prijíma administracia

„KREŠTAN“

Budapest, Szentkirályi-úlica 28.

Poveterná - harmonika.

Osožná novota!
Čaročrása muzika!

Tento stroj možno upevniť na domy, stromy a žrte v zahradách a pri najmenšom vetriku vydáva on luhobozvučné hlasy a akordy. Poveterná harmonika je 28 cm. dlhá a koštuje kus

len 3 kor.; len s postovnou dobierkou rozposiela c. k. dvorný líferant **Ján Konrad Brůx** vývozný dom hudobných strojov 1295. (Čechy) Treba žiadať si franko a zdarma veľký cenník s viac než 3000 obrazmi.

2" Borove foršty

odporuča 3-4. — Vagony zdravé a obloky, vykľadania magazinov a stodôl, kubik such po 70 krajc., na stanici Rózsahegy u Jána Kralicsek.

Vincenca Mozsny

dielňa na shotovenie organov
POZSONY

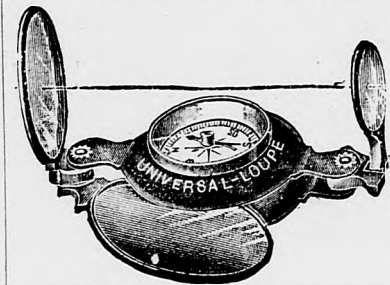
Stefánia-cesta 29. (vo vlastnom dome)

Odporúča sa k vyhotoveniu každého druhu organov pre kostoly dľa najnovších slohov.

Hotové organy sú vždy k dostaniu!!!

Nápravy prijímajú sa pri najvýhodnejších podmienkach s prevedením a pod zárukou.

Nové vačkové d'alekohladitko s kompassom a zrkadlom

k složeniu s viditkom na veľku dialku, k upotrebeniu aj ako zväčšujúce sklo pallice sklo a zrkadlo oči. Lanko k noseniu vo vačku; kus len K 1,50, 3 kusy 4 kor. Vpáde nezodpovie vratia sa peňaze. Zasiela s postovnou dobierkou, alebo pri predbežnom zaslaní peňazi c. a kr. dvorný líferant

HANS KONRAD vývozný dom Brůx, No. 1294. (Čechy).

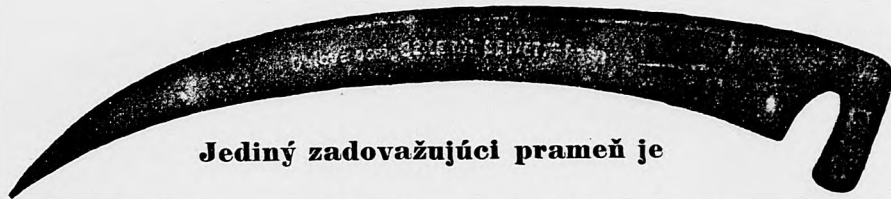
Zdarma a franko dostane na žiadosť každý moj hlavný cenník s 3000 vyobrazením.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčom stupni a prevyšuje všetko, o sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosity generála Devetta z delovej ocele sú:

Pri objednaní 5 kusov postovné výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša postovné výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí) Pravá novota! Vyznačená koša ztahujúcim kľúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutinu, kladivko, a penka 85 kr. Amergansky brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na dialku 250-300 rokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si niko do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý zdarma mu zašle.